

Et standardisert program for sosialisering av valper

Alle valper må sosialiseres og miljøtrenes for å bli velfungerende individer som voksne hunder. Nå har forskere laget et standardisert program for sosialisering av valper hos oppdretter.

Tekst: Emma Mary Garland, www.hunormhund.no • Foto: Pixabay

Studier viser at det er sammenheng mellom atferdsproblemer hos voksne hunder og manglende miljøtrening og sosialisering som valp. Deriblant fryktsomhet, separasjonsangst, aggresjon, redusert læringsevne og dårlig stressmestring.

Dessuten kan ikke sosialisering og miljøtrening i voksen alder gjøre opp for manglende miljøtrening og sosialisering som valp. Det er med andre ord opp i stor grad opp til oppdretter å gjøre denne viktige jobben.

For å gjøre miljøtrening og sosialisering mest mulig virkningsfullt, og på en så enkel og billig måte som mulig, ville forskere i fjor utvikle et standardisert program for sosialisering og miljøtrening. (På engelsk kalles begge deler «socialization»).

Programmet ble laget på bakgrunn av det annen forskning sier om valpers atferd og utvikling, slik at alle punktene ble skreddersydd for valpenes utvikling fra valpene er født til valpene er 6 uker gamle.

Testet på seks kull

Programmet ble testet på seks kull, og effekten av programmet ble evaluert, både rett etter programmet var ferdig (da de var 6 uker gamle) og når hundene var 8 måneder gamle.

Hundene var av rasen labrador og golden retriever, samt et kull med blandingshunder. Alle ble født på et avlssenter for servicehunder i England.

Hvert kull ble delt inn i to grupper med omtrent

lik fordeling av kjønn: Gruppe 1 gikk gjennom det vanlige programmet (Vanlig sosialiseringprogram), mens valpene i gruppe 2 gikk gjennom både dette programmet og det nye programmet. (Ekstra sosialiseringprogram).

Gruppe 2 fikk den ekstra miljøtreningen og sosialiseringen én gang om dagen fem dager i uken, fra den dagen de ble født og fram til de var 6 uker gamle. (Alle valpene gikk gjennom programmene hver for seg). Tiden som ble brukt på det nye programmet, var per valp 5 minutter i ukene 1–2, 10 minutter i ukene 3–4 og 15 minutter i ukene 5–6.

Lovende resultater

Effekten av det nye programmet på valpenes atferdsutvikling ble målt første gangen når valpene var 6 uker gamle, og det ved hjelp av en bestemt atferdstest, Puppy Profiling Assessment (PPA). Under denne testen ble valpene utsatt for åtte forskjellige stimuli, og hver valp fikk en samlet PPA-skår for alle stimuliene.

Også når de hadde fylt 8 måneder, ble hundenes atferd evaluert. Denne gangen ved hjelp av et spørreskjema som hundeføreren besvarte: Puppy Walking Questionnaire PWQ. Det består av 40 spørsmål som måler ni egenskaper hos hunder (separation-related behavior, distraction, excitability, general anxiety, trainability, animal chase, attachment, body sensitivity, energy level).

Vanlig sosialiseringprogram

Type stimuli	Aktivitet	Alder i uker (Kryss indikerer at aktiviteten skjer den uka)						
		0	1	2	3	4	5	6
Taktile stimuli (berøringer)	Valpen blir plukket opp	X	X					
	Valpen blir forsiktig berørt med fingrene	X	X					
	Individuell håndtering av valpene i kennelen med tispa tilstede	X	X	X	X	X	X	X
	Grooming (kroppsspleie) i kennelen				X	X	X	X
Auditive stimuli (Lyder)	Radio på i kennelen	X	X	X	X	X	X	X
	Lyden av vaskemaskin				X	X	X	X
	Plastflaske med tørr pasta i valpekassa							X
Visuelle stimuli (Synsinntrykk)	TV på i kennelen			X	X	X	X	X
	Barnevogn (sportsvogn) innenfor synsvidde i kennelen				X	X	X	X
	Innsamlingsbøsse innenfor synsvidde i kennelen				X	X	X	X
Taktile stimuli (berøringer)	Valpen blir veid	X	X	X	X	X	X	X
	Valpen får klørne klippet	X	X	X	X	X	X	X
	Valpen blir båret på (maks 5 minutter)				X	X	X	X
	Valpen har minst to økter med interaksjon med mennesker					X	X	X
	Valpen har interaksjon med mennesker som har kledd seg ut					X	X	X
	Valpen tas bort fra kullet en kort stund (maks 5 minutter)					X	X	X
Miljøtrening	Tom plastflaske i valpekassa			X	X	X	X	X
	Myke tøyleker i valpekassa			X	X	X	X	X
	Plastleker i valpekassa			X	X	X	X	X
	Pipeleker i valpekassa			X	X	X	X	X
	To økter på gummimatte utendørs, hele kullet samlet (maks 10 minutter per økt)					X	X	X
	Myke gummileker i valpekassa					X	X	
	Pappeske i kennelen					X	X	
	Stor og myk leke i kennelen					X	X	
	Tunnel i kennelen					X	X	
	To økter på gressplen hele kullet samlet (maks 10 minutter per økt)						X	X

Resultatene viste signifikante effekter av det nye programmet på valpenes atferdsutvikling. Generelt hadde hundene i ES-gruppen høyere PPA-skår når de var 6 uker gamle (høyt er bra), og PWQ-evalueringen viste at ES-gruppen skåret lavere på separasjonsrelatert atferd (separation-related behavior), angst

(general anxiety), hvor lett de distraheres (distraction), og følsomhet på kroppen (body sensitivity) enn SS-gruppen.

Forskerne konkluderer dermed at det nye programmet med fordel kan brukes av oppdrettere. ▶

Ekstra sosialiseringsprogram

Type stimuli	Aktivitet	Alder i uker (Kryss indikerer at aktiviteten skjer den uka)						
		0	1	2	3	4	5	6
Taktile stimuli	Valpen har på borrelås-halsbånd (Velcro) gjennom alle øktene	X	X	X	X	X	X	X
	Valpen blir plukket opp	X	X	X				
	Valpen blir forsiktig berørt med fingrene	X	X	X				
	Valpen blir berørt fra topp til tå (hode, kropp, hale, ben, poter)	X	X	X	X	X	X	X
	Valpen blir holdt tett inntil en ullgenser i 30 sekunder	X	X	X				
	Valpen blir holdt tett inntil en t-skjorte av nylon 30 sekunder	X	X	X				
	Valpen blir holdt tett inntil et fleece-plagg i 30 sekunder	X	X	X				
	Valpens kropp blir forsiktig strøket med et mykt håndkle	X	X	X				
	Valpens kropp blir forsiktig strøket med en gummihanske	X	X	X				
	Valpens kropp blir forsiktig strøket med en myk barnetannbørste	X	X	X				
	Valpen blir oppmuntret til å gå over et teppe				X	X	X	X
	Valpen blir oppmuntret til å gå over en gummimatte				X	X	X	X
	Valpen blir oppmuntret til å gå over en plastpose (handlepose)				X	X	X	
	Auditive stimuli (Lyder)	Forsiktig rasling med en papirpose nær valpen			X			
Forsiktig rasling med en plastpose nær valpen				X				
Forsiktig rasling med et nøkkelknippe nær valpen					X			
Mobiltelefon-ringning på det laveste volumet nær valpen					X	X		
Forsiktig klapping med hendene nær valpen					X	X		
Mobiltelefon-ringning på medium volum nær valpen							X	
Rulling av en bråkete gjenstand (f.eks. en fylt leke) i valpekassa							X	X
Rulling av en bråkete gjenstand (f.eks. en fylt leke) utenfor valpekassa							X	X
Mobiltelefon-ringning på normal volum nær valpen								X

Kilde:

Improving puppy behavior using a new standardized socialization program. Helen Vaterlaws-Whiteside og Amandine Hartmann (2017) <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2017.08.003> ■

Type stimuli	Aktivitet	Alder i uker (Kryss indikerer at aktiviteten skjer den uka)							
		0	1	2	3	4	5	6	
Visuelle stimuli (Synsinntrykk)	Valpen plasseres foran en tv-skjerm				X				
	Rullende objekt (f.eks. en ball) plasseres innenfor valpens rekkevidde (i valpekassa)				X	X			
	Rullende objekt (f.eks. en ball) plasseres utenfor valpens rekkevidde (utenfor valpekassa)				X	X			
	Hengende objekter henges opp i kennelen (f.eks. glitter)				X	X	X	X	
	En paraply åpnes og lukkes forsiktig innenfor valpens synsvidde							X	
	Valpen presenteres et speil							X	
	En paraply åpnes og lukkes normalt innenfor valpens synsvidde							X	
	Valpen oppmuntres til å undersøke et speil							X	
	Interaksjoner med mennesker	Valpen blir båret rundt i kennelen				X			
		Valpen blir klappet av en hånd				X			
Valpens tenner og ører blir forsiktig undersøkt					X	X	X	X	
Lek mellom et menneske og valpen med en myk leke og en pipeleke i 3 minutter					X				
Valpen blir forsiktig holdt fast i 5 sekunder						X			
Lek mellom et menneske og valpen med en myk leke, en pipeleke og en draleke i 3 minutter						X	X	X	
Interaksjon med et menneske som har på seg hatt, solbriller og ryggsekk						X	X	X	
Valpen blir forsiktig holdt fast i 15 sekunder							X		
Miljøtrening	En leke blir gjemt, og valpen oppmuntres til å finne den					X	X		
	Valpen blir forsiktig holdt fast i 20 sekunder							X	
	Valpen blir båret på utendørs (rundt kvartalet)					X			
	Valpen går på betonggulv utendørs						X	X	
	Valpen går på gressplen utendørs						X	X	
	Valpen går på overflate av gummi utendørs						X	X	
	Valpen oppmuntres til å klatre over en hindring							X	
	Valpen oppmuntres til å gå inn og ut av døråpninger							X	
	Et håndkle legges forsiktig over valpen, og valpen må finne veien ut selv							X	

